

10 sposobów wykorzystania AI w instytucji kultury

Sztuczna inteligencja nie jest doskonała, ale bywa bardzo pomocna w planowaniu, tworzeniu treści, generowaniu potrzebnych w codziennej pracy ilustracji. Potrafi znacznie skrócić czas przygotowania różnych materiałów, zainspirować do działania, a nawet wprowadzić innowację do codziennych czynności. Jedno jest pewne. Zawsze trzeba ją sprawdzić, gdyż ma skłonności do konfabulowania, czyli wymyślania odpowiedzi z zakresu, z którego nie zna odpowiedzi na zadane pytanie. Jest jak przyjaciel, który zawsze chętnie pomoże, ale trzeba go pilnować, bo czasami lubi robić psikusy.

Poniżej znajdziesz 10 prostych przykładów zastosowań sztucznej inteligencji, które praktycznie od razu możesz wprowadzić w swojej instytucji kultury. Nie ma tam rozwiązań wymagających specjalnych umiejętności programistycznych. Mało tego, nawet brak znajomości języka angielskiego, a w tym języku często komunikuje się z nami sztuczna inteligencja, łatwo można ominąć, korzystając z prostego w obsłudze, ale potężnego w działaniu tłumacza Google (translate.google.com). Zanim jednak przejdziemy do wskazania zastosowań użycia AI, wyjaśnijmy sobie dwa pojęcia, które we współpracy ze sztuczną inteligencją mogą okazać się niezbędne.

AI to skrót od artificial intelligence, czyli po polsku „sztuczna inteligencja”. Najczęściej tego terminu używa się w kontekście modeli lub aplikacji, które niegdyś wymagały udziału ludzi. Teraz zaś zastąpione zostały przez maszynę, która posiada swoją inteligencję, podobną z założenia do tej, którą posługują się ludzie.

Prompt w języku angielskim oznacza odpowiedź, znak zachęty, wyzwalacz do działania, czyli komunikat, który wysyłasz do aplikacji

wyposażonej w sztuczną inteligencję, aby nawiązać z nią kontakt, a więc po prostu powiedzieć jej, czego od niej chcesz. Prompt Engineering (inżynieria promptów) to nic innego jak sztuka pisania poleceń komunikacyjnych dla sztucznej inteligencji.

Prompty są kluczowe dla prawidłowej komunikacji. Korzystając z nich powinieneś lub powinnaś pamiętać o 4 prostych zasadach:

- dbaj o szczegóły i jednocześnie zachowuj prostotę komunikatu;
- podawaj kontekst działania;
- uważaj na dane poufne Twojej instytucji kultury;
- jeżeli jest taka możliwość, pokaż przykład tego, co chciałabyś lub chciałabyś stworzyć.

Generowanie zdjęć i obrazów:

Automatycznie wygenerowane obrazy możesz wykorzystać, tworząc materiały promocyjne dla Twojej instytucji kultury lub wydarzeń przez nią organizowanych. Będą one niepowtarzalne, a czasami ciekawsze od opatrzonych już zdjęć i grafik stockowych. Możesz też dokładnie określić, w jakim stylu mają być stworzone ilustracje (np. surrealistyczne, retro, impresjonistyczne, szkic ołówkiem, itp.). W tym celu możesz skorzystać z najpopularniejszych i najprostszych aplikacji: Midjourney (płatna), DALL-E (płatna), Canva (bezpłatna). Podpowiedź: uważaj na dłonie i twarze, sztuczna inteligencja ma z nimi najwięcej problemów. Wygenerowane obrazy możesz wykorzystać także do tworzenia:

- wizualizacji (np. jeżeli zlecasz coś grafikowi i chciałbyś lub chciałabyś opowiedzieć, jak coś Twoim zdaniem powinno wyglądać),
- tworzenia materiałów do wydruku (plakaty, ulotki, programy),
- tworzenia postów do różnych mediów społecznościowych.

Generowanie tekstów:

Wygenerowane przez sztuczną inteligencję teksty mogą stanowić kanwę do dalszej pracy nad różnorodnymi pismami. Rzadko kiedy jest tak, że stworzonych przez AI tekstów nie trzeba redagować. Drobna korekta i redakcja są zawsze potrzebne zarówno pod względem językowym, jak i merytorycznym. Najpopularniejszym twórcą tekstów jest oczywiście ChatGPT (wersja 3,5 — bezpłatna, wersja 4 — płatna). Posiada on najmocniejsze zasoby wiedzy i najlepiej komunikuje się nawet w skomplikowanych kwestiach. Do generowania tekstów możesz użyć też narzędzia Google Bard, Canva, Rytr.me czy innych. Nowe rozwiązania pojawiają się niemal każdego dnia. Z pomocą sztucznej inteligencji z powodzeniem stworzysz np.:

- regulamin,
- opis eksponatu,
- zaproszenie,
- opis warsztatu,
- opis wystawy,
- tekst na bloga,
- tekst do mediów społecznościowych lub newslettera.

Ogranicza Cię jedynie wyobraźnia, a bieżące działania dyktują potrzeby.

Kreatywne burze mózgów:

Czasami jest tak, że cały zespół instytucji kultury siedzi i niczego nie może wymyśleć. Czasami, kiedy trwa burza mózgów, przychodzi flauta, zastój. Nie ma kto dmuchnąć w żagle dalszego działania. Wówczas przydaje się ktoś z zewnątrz, ktoś, kto podpowie metodę pracy lub rzuci jakiś

luźny pomysł z potencjałem na przełom. Jeżeli zaś nie ma tego kogoś z zewnątrz, może zastąpić go czasami sztuczna inteligencja. Można wówczas skorzystać z podpowiedzi aplikacji ChatGPT. Dobrym narzędziem do planowania i wspólnej refleksji jest także aplikacja Notion. Zresztą ta ostatnia sprawdzi się we wszelkich działaniach dotyczących planowania. Można też połączyć siłę nowoczesności z mocą tradycji. Generować pomysły w jednej ze wspomnianych aplikacji, a burzę mózgów systematyzować np. w aplikacji Miro – moim zdaniem najlepszej do tego typu działań.

Edukacja:

Współczesna edukacja kulturalna to wyzwanie. Wiedzą to wszyscy świadomi edukatorzy i wszystkie świadome edukatorki. Standardowe wykłady i pogadanki to za mało, aby utrzymać uwagę odbiorców i odbiorczyń w każdym wieku. Za mało także, aby na zajęcia przyciągnąć nowych. Co jednak zrobić, gdy zakres aktywności warsztatowych się wypalił? Kiedy niektóre z działań, pomimo innowacyjnej formy nie przemawiają do uczestników i uczestniczek zajęć? Być może inspiracji warto szukać w narzędziach opartych o sztuczną inteligencję. ChatGPT, Rytr.me, czy inny generator tekstu może stworzyć scenariusz warsztatu czy lekcji. Dzięki nim wygenerujecie np. kreatywne opowiadanie lub scenariusz do warsztatów literackich, teatralnych czy filmowych, stworzycie pytania do interaktywnych quizów lub gier edukacyjnych, które następnie wprowadzicie w życie np. za pośrednictwem aplikacji Genially. Uwaga. Takie krótkie interaktywne formy microlearningowe są także dobrym sposobem na promocję instytucji kultury.

Systemy zarządzania nauką (LMS), takie jak choćby najpopularniejszy i najczęściej wykorzystywany na świecie Moodle, mogą być zintegrowane z narzędziami AI, aby dostarczać spersonalizowane ścieżki edukacyjne dla Waszych odbiorców i odbiorczyń.

Ewaluacja:

Ewaluacja działań instytucji kultury często spędza sen z powiek, szczególnie jeżeli musi zostać ona przeprowadzona zgodnie z określonymi wytycznymi. Często w jej skład wchodzi także badanie odbiorców i odbiorczyń oraz ich satysfakcji z działania instytucji. I tu pojawiają się wątpliwości, jakie pytania należy zadać np. w ankiecie ewaluacyjnej, aby była ona miarodajna. Tu także z pomocą mogą przyjść aplikacje oparte na generowaniu odpowiedzi. Stworzą dla Was nie tylko pytania do odbiorców i odbiorczyń, ale także całe scenariusze ankiet i badań. Najpewniej skorzystać będzie w tym przypadku z aplikacji ChatGPT. W tej kwestii pomocne może okazać się także Notion, które dodatkowo pozwoli zautomatyzować proces ankietowania.

Uwaga! Wspomniane narzędzia oparte na sztucznej inteligencji nie tylko mogą stworzyć pytania czy całe scenariusze ankiet, ale także mogą analizować otrzymane od respondentów i respondentek odpowiedzi.

Poza tym przy użyciu AI można analizować preferencje i zachowania użytkowników i użytkowniczek, aby dostarczać spersonalizowane informacje o nadchodzących wydarzeniach, które mogą ich zainteresować. Na podobnej zasadzie działa dopasowanie filmów do preferencji odbiorczych na podstawie wcześniej obejrzanych dzieł na platformach takich jak np. Netflix czy HBO.

Promocja:

Oprócz tego, że sztuczna inteligencja może pomóc w produkcji treści promocyjnych, o czym pisałem już wcześniej, upora się także zarządzaniem mediami społecznościowymi, automatyzując publikację postów w określonym przez nas stylu, odpowiadając na pytania użytkowników za pośrednictwem chatbota oraz analizując skuteczność kampanii. Aby skorzystać z tego dobrodziejstwa, należy rozważyć użycie kilku aplikacji, np. text.cortex.

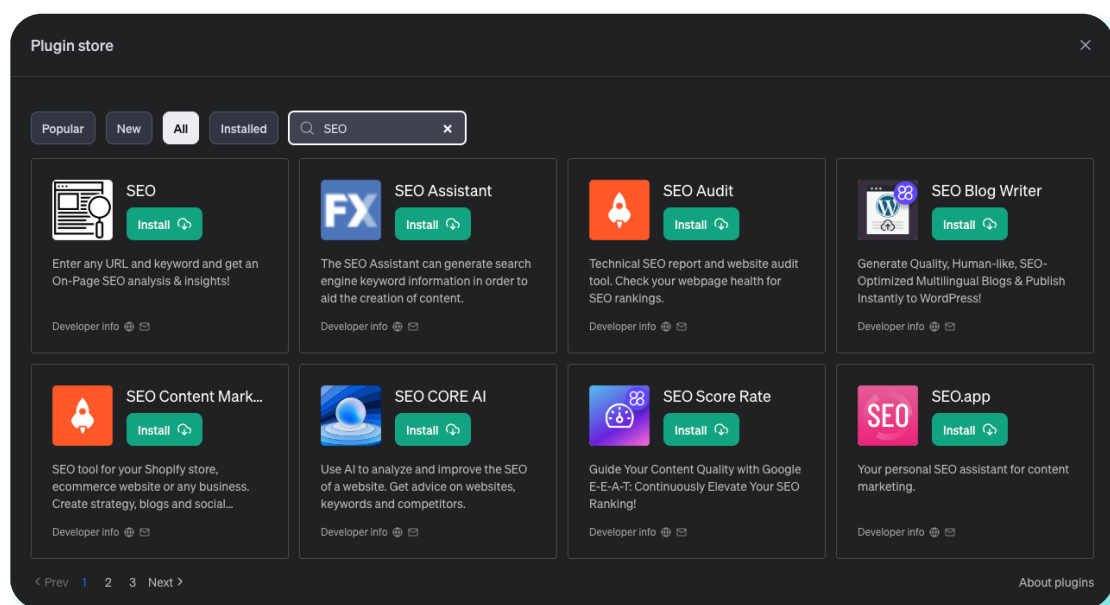
Dodatkowo, jeżeli „zatrudnimy” na czacie naszej strony internetowej wirtualnych asystentów, sztuczna inteligencja odciąży pracowników w udzielaniu informacji o wydarzeniach, odpowiadaniu na proste pytania i angażowaniu potencjalnych odwiedzających. To wymaga już niestety nieco nakładów finansowych. Dobrym rozwiązaniem jest w tym przypadku np. Chatbase.

SEO

SEO, czyli Search Engine Optimization, to proces optymalizacji strony internetowej pod kątem wyszukiwarek internetowych. Celem SEO jest zwiększenie widoczności strony w wynikach wyszukiwania dla wybranych słów kluczowych. Aby strona Twojej instytucji kultury była lepiej widoczna w sieci, a tym samym, aby docierała do większego grona odbiorców i odbiorczyń, wypada solidnie o nią zadbać. Oczywiście od optymalizacji znajdziesz wielu specjalistów z własną, ludzką inteligencją, ale... najlepsi, co naturalne, nie są najtańsi, a tych z podstawową wiedzą możesz, przynajmniej w części, zastąpić sztuczną inteligencją. Pomoże Ci ona w trzech najważniejszych zakresach:

- Analiza i identyfikacja słów kluczowych umożliwiających dostosowanie treści do użytkowników i użytkowniczek wyszukiwarki.
- Optymalizacja treści, co sprawia, że strona będzie lepiej widoczna w internecie i pozwoli poprawić jej współczynnik konwersji (w uproszczeniu to rodzaj akcji wykonywanej na stronie internetowej np: zapisanie się do newslettera, kupno biletu lub oglądanie filmu z wydarzenia).
- Audyt SEO, dzięki temu można zidentyfikować obszary, które wymagają poprawy.

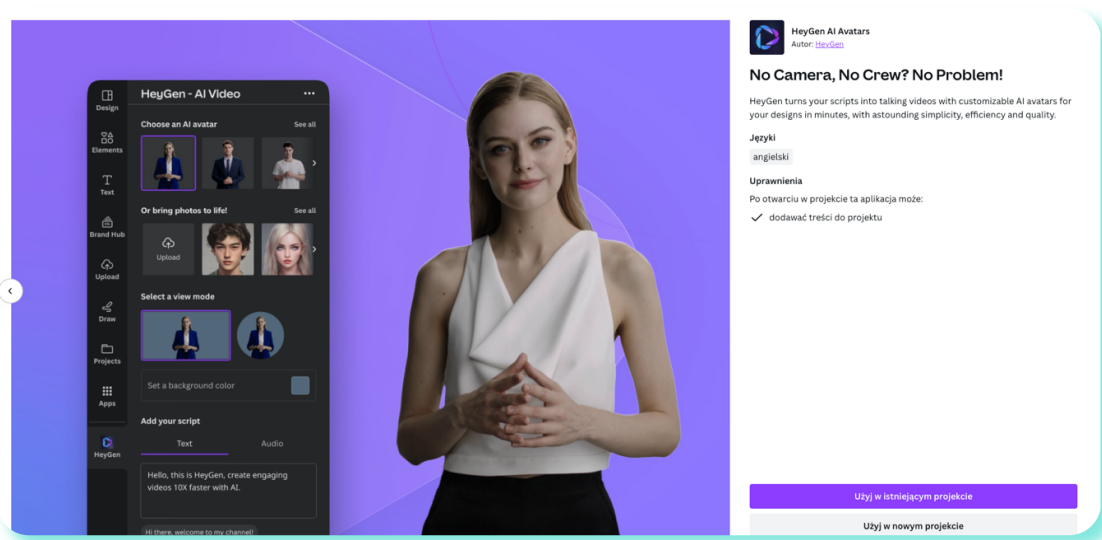
W tym zakresie samych wtyczek do ChatGTP jest przynajmniej kilkanaście.

Są też usługi zewnętrzne. Powinniście je dobierać w zależności od własnych potrzeb. Zanim zdecydujecie się na zakup którejś z nich, potestujcie je solidnie. Zazwyczaj jest taka możliwość podczas okresu próbnego (free trial).

Nagrania:

Ja tego nie nagram, mam brzydki głos i w ogóle nie nadaję się do tego. Ja też nie! A ja to już w ogóle. Ile razy słyszeliście takie słowne przepychanki, kto ma wystąpić przed kamerą lub mikrofonem? Od teraz z pomocą przyjdzie Wam sztuczna inteligencja, która nie tylko stworzy waszego awatara (cyfrowego reprezentanta), ale także sprawi, aby przemówił jednym z wygenerowanych przez nią głosów. Na początek polecam Wam Hey-Gen AI Avatars do wypróbowania za darmo jako aplikacja współpracująca z programem Canva oraz prostą w obsłudze aplikację do generowania nagrań z naszych tekstów o nazwie Clipchamp.

Uwaga. Proste w obsłudze aplikacje do edycji wideo, wykorzystujące AI do poprawy jakości lub dodawania efektów mogą sprawić, że Wasze nagrania osiągną efekt wow! Jeżeli lubicie animacje, sprawdźcie działanie aplikacji Vyond.

Tworzenie storytellingu

Mówi się, że dziś to historie sprzedają produkty i usługi. Także te kulturalne. Warto zatem korzystać z nich podczas promocji wydarzeń artystycznych i kulturalnych, jak również już podczas ich trwania. Ale... nawet najlepszym stand-uperom kończą się kiedyś pomysły na show. Tworzenie historii możliwe jest dziś także właśnie ze wsparciem AI. Sprawdź się w tym zakresie różne generatory treści, które z przyjemnością opowiedzą Wam różne historie na wybrane przez Was tematy. Później, gdy wyjdziecie na scenę podczas wydarzenia kulturalnego w waszej instytucji, możecie jak z rękawa sypać różnymi anegdotami, które uświetnią wystąpienie, prelekcję czy konferansjerkę. Tu sprawdzi się zarówno ChatGPT, Google Bart, Rytr.me. A jeżeli chcecie tworzyć opowieści dla dzieci, dodatkowo skorzystajcie w wtyczki do ChatGPT o nazwie Storybooks.

Twórcze działania z wykorzystaniem AI:

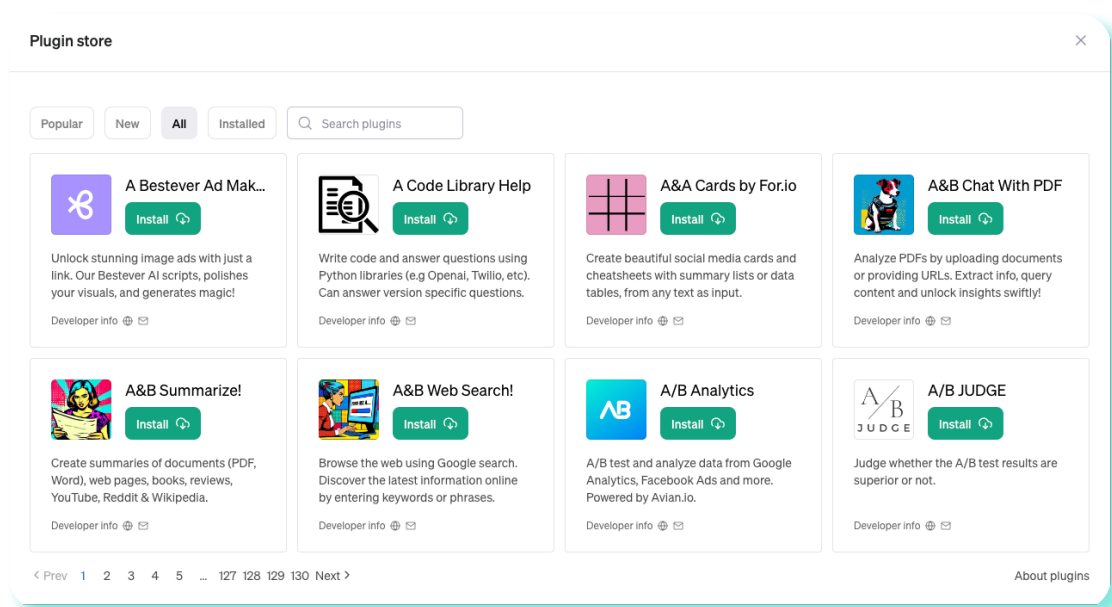
Aplikacje oparte o sztuczną inteligencję mogą automatycznie tłumaczyć opisy do obrazów, rzeźb czy innych eksponatów, które pojawiają

się na wystawie w Twojej instytucji kultury. Dzięki temu wystawy mogą „przemówić” do międzynarodowej publiczności, a to pozwoli wypłynąć Wam na najszersze horyzonty kultury o zasięgu światowym.

AI może pomagać w tworzeniu zindywidualizowanych planów zwiedzania dostosowanych do indywidualnych zainteresowań odwiedzających. Proste aplikacje do rozpoznawania obrazu (Google Lens) mogą być używane do interaktywnych wycieczek, gdzie odwiedzający skanują dzieło sztuki, aby uzyskać więcej informacji, historię czy ciekawostki.

A co powiesz na to, aby na wystawie pojawiły się wizualizacje zsynchronizowane z muzyką grającą w tle na ekspozycji? Ewentualnie, aby podczas koncertu w tle wyświetlane były obrazy pojawiające się w rytm muzyki? Taki efekt synchronizacji też jest dość prosty do osiągnięcia dzięki narzędziom wykorzystującym sztuczną inteligencję. Jeżeli chcesz wykorzystać ten efekt w swoich działaniach, zacznij od BeatSync w aplikacji Canva.

Pamiętajcie także o tym, że ChatGPT, który najczęściej pojawiał się w tym wyliczeniu, to nie tylko generator tekstów na rozmaite tematy. Można także podpiąć do niego setki różnych przydatnych wtyczek, które mogą okazać się przydatne przy tworzeniu danego typu treści. Znajdziecie tam wtyczki usprawniające większość używanych na co dzień czynności, od tworzenia kolorowanek dla dzieci, po programowanie w różnych, specjalistycznych językach.

Artykuł jest częścią materiałów opracowanych w ramach działania **Mistrzowie Transformacji Cyfrowej** w projekcie **Konwersja cyfrowa domów kultury**. Zaangażowani w nie byli cyfrowi eksperci i ekspertki – tutorzy projektu. Chcąc podtrzymać efekty projektu, przygotowane zostały działania dodatkowe, wychodzące poza sam program szkoleniowy m. in. zestaw narzędzi i inspiracji, które mogą usprawnić proces cyfryzacji w instytucjach kultury – **Narzędziownik cyfrowy – dobre praktyki w instytucji kultury**.

Konwersja cyfrowa domów kultury to projekt o charakterze systemowym, uruchomiony w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa realizowany przez **Narodowe Centrum Kultury**. Jego celem było wyposażenie samorządowych instytucji kultury w kompetencje cyfrowe oraz doposażenie w sprzęt niezbędny do prowadzenia działań edukacyjnych i animacyjnych w formie cyfrowej lub online.

Opracowanie merytoryczne materiałów i animacji przez zespół ekspertów cyfrowych: Aleksandra Chomik, Maciej Dowgiel, Wojciech Gach, Adriana Kapała, Anna Łukawska-Adamczyk, Anna Małczuk-Wakulińska, Joanna Ojdana, Kamil Rogulski, Karolina Suska, Aneta Wrońska-Burmester oraz Irmina Recka-Wyżga, Antonina Zarzyka, Maja Gawryółek-Osińska z Działu Szkoleń i Profesjonalizacji NCK.

Opracowanie graficzne materiałów i stworzenie animacji: OKI OKI Studio

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY